

Esikasvatus

(koristekrassit, ruusupapu)

Krassit ja ruusupavun voi kylvää eteläisimmässä Suomessa suoraan kasvupaikalleen, mutta esikasvattamalla taimet sisätiloissa, ne kukkivat aikaisemmin. Kasvatus on helppoa ja melko nopeaa. Niitä voidaan kasvattaa koristekasveiksi, mutta niiden kukat ovat myös syötäviä.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
				—	—						
				—							

— Milloin mahdollista? — Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

- Kohtuullinen sorminäppäryys ja koordinaatiokyky

Toiminnan kesto:

½-1 h

Kustannukset:

€ €€ €€€

Tarvikkeet ja työvälineet:

- Puhtaita astioita, joiden pohjassa on reikiä liiallisen veden poistumista varten (esim. maitopurkit, viilipurkit)
- Kylvö- tai taimimultaa
- Krassien/ruusupavun siemeniä
- Nimilappuja

Työohje:

1. Täytä esikasvatusastiat mullalla.
2. Kylvä siemeniä 5 cm:n välein ja noin 1 cm:n syvyyteen. Kirjoita nimilaput kylvöksiin.
3. Kastele kylvös ja pidä tasaisen kosteana valoisassa, vedottomassa ja lämpimässä (~20C) paikassa.
4. Kun kasvit ovat kasvaneet ja ulkona on riittävän lämmintä voi ne siirtää suurempiin ruukkuihin ja ulos kasvamaan. Kasveja tulisi totuttaa viileämpään ilmaan (karaistaa) vähitellen ennen lopullista ulosvientiä. Tämä tapahtuu viemällä niitä loppukevästä ulos päiviksi ja tuomalla öiksi sisään.
5. Säännöllisellä kastelulla, lannoituksella ja kuivien kukkien poistolla ne kukkivat kesä-heinäkuusta pitkälle syksyyn.

Ohjaajalle:

- Siemenet itävät nopeammin, kun niitä liottaa yön yli vedessä.
- Sekä krassit että ruusupapu ovat köynnöstyviä kasveja, joten niille voi rakentaa erilaisia tukia esimerkiksi pajusta.

Muuta:

- Kylvökalerista löydät eri kasvien esikasvatus ajankohdat:
<http://www.kotipuutarha.fi/index.php?section=149>

Lähde: Hyötykasvihdistys

Taimien koulinta

Koulinnassa esikasvatetut taimet siirretään omiin, isompiin ruukkuihin jatkamaan kasvua ennen karaistamista (totuttamista) ulkoilmaan ja lopullista ulos siirtämistä. Kylvökset siis harvennetaan poistamalla heikot yksilöt. Koulinta tapahtuu kun ensimmäinen varsinainen lehtipari on kasvanut.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
			—								
			—								

— Milloin mahdollista? — Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

- Sorminäppäryys, hyvä koordinaatiokyky

Toiminnan kesto:

1-2 h

Kustannukset:

€ €€ €€€

Tarvikkeet ja työvälineet:

- Esikasvatettuja taimia (tomaatti, kurkku, kurpitsat...)
- Isompia ruukkuja
- Taimimultaa
- Lusikka, haarukka tms. taimien irrottamiseen

Työohje:

1. Kastele koulittavat taimet hyvin päivää ennen koulintaa.
2. Täytä istutusastiat mullalla. Tee taimia varten multaan koloja esim. sormella.
3. Irrota taimet lusikan tai haarukan avulla kasvualustasta, tartu sormilla kiinni yhdestä lehdestä, älä varresta ja nosta taimi varovasti.
4. Aseta kukin taimi omaan koloonsa hieman aiempaa kasvusyvyvyyttä syvempään ja tiivistä multaa hieman taimen tyvestä. Kastele varovasti.
5. Sijoita taimet valoisaan, mutta paahteettomaan kasvupaikkaan, noin 15-18 asteeseen. Pidä taimet tasaisen kosteina. Noin 3-4 viikon päästä koulinnasta voi taimia alkaa lannoittaa varovasti.

Ohjaajalle:

- Kaikki maalisi- ja huhtikuussa esikasvatetut taimet voi koulia samaan aikaan.
- Seuraava vaihe taimilla on niiden ulos siirtäminen hallojen mentyä. Kasveja tulisi totuttaa viileämpään ilmaan (karaistaa) vähitellen ennen lopullista ulosvientiä. Tämä tapahtuu viemällä niitä loppukeväästä ulos päiviksi ja tuomalla öiksi sisään.

Lähde: http://puutarha.net/artikkelit/1059/taimien_kouluminen.htm,
<http://olotila.yle.fi/piha/kasvit/kukat-ja-perennat/taimien-koulinnan-abc>

Kasvimaan perustaminen

Kasvimaan perustaminen ja kunnostus kuuluvat kevään töihin. Mikään ei ole kiehtovampaa kuin seurata kasvien kasvua ja saada vielä satoakin omalta maalta. Kasvien viljely ei vaadi suuria puitteita vaan sitä voi harjoittaa myös esimerkiksi parvekkeella tai ikkunalaudalla.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	
			—									
				—								

— Milloin mahdollista? — Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

- Fyysinen toimintakyky, notkeus

Toiminnan kesto:

1 -> h

Kustannukset:

€ €€ €€€

Tarvikkeet ja työkalut:

- Talikko
- Puutarhakalkkia tai tuhkaa
- Kompostimultaa tai kasvuturvetta
- Lannoitusainetta
- (Kasvilaatikoita/parvekelatikoita)
- (Siemenet ja taimet)

Työohje (tarkempi ohje liitteissä):

1. Käännä maa.
2. Poista monivuotiset rikkakasvit.
3. Kalkitse.
4. Paranna maan rakennetta.
5. Lannoita.
6. Kylvä.
7. Kastele.

Ohjaajalle:

- Samaiset ohjeet käyvät hieman sovellettuina myös pienimuotoisempien viljelysten toteuttamiseen (parvekepuutarha).

Muuta:

- <http://www.yhteishyva.fi/koti-ja-puutarha/puutarha-ja-kasvit/kasvimaan-perustaminen/0218010-77877>

Lähde: Martat, <http://www.yhteishyva.fi/koti-ja-puutarha/puutarha-ja-kasvit/kasvimaan-perustaminen/0218010-77877>

KASVIMAAN PERUSTAMINEN

Huolellinen perustaminen varmistaa sadon ja helpottaa kasvimaan hoitamista. Alun ahkeruus palkitsee myöhemmin. Huolellisesti perustettu kasvima tuottaa hyvin ja sitä on mukava hoitaa.

1 Käännä maa

Jotta kasveilla olisi mahdollisimman hyvät kasvuolosuhteet, tulisi maa kääntää ja muokata pehmeäksi ennen kylvöä tai istutusta. Maa muokataan lapiolla, puutarhatalikolle tai puutarhajyrsimellä siivu kerrallaan.

2 Poista monivuotiset rikkakasvit

Poista kääntämisen yhteydessä maassa selvästi näkyvät rikkaruohojen juurakat ja palaset sekä isot kivet. Karistele multa irrotetuista ruohoturpeista ja kerää pois kaikki monivuotisten rikkakasvien juuret. Voit muokata maan myös jyrsimellä ja poistaa rikkojen juuret ja rikotut ruohoturpeet haravalla. Jyrsi ja haravoi useampaan kertaan.

3 Kalkitse

Muokkauksen jälkeen maa kalkitaan. Viljavuuspalveluun lähetetty maanäyte selvittää kalkin ja ravinteiden tarpeen tarkkaan, mutta apteekista saatavilla pH-liuskoilla voit myös itse tarkistaa tilanteen maan happamuuden osalta.

Puutarhakasveille sopiva happamuus eli pH on 6-7. Eri kasveilla optimi vaihtelee. Kalkilla ja tuhkalla on emäksinen vaikutus eli ne vähentävät happamuutta. Kun pH nousee, kasvien ravinteiden saanti ja vedenotto paranevat.

4 Paranna maan rakennetta

Paranna maata lisäämällä siihen hyvää kompostimultaa tai kasvuturvetta ja sekoita se perusmaahan. Humuspitoinen aines tekee maasta pehmeää ja helposti muokattavaa. Pieneliötoiminta vilkastuu ja maa pidättää paremmin kosteutta. Kasvit kehittävät hyvän juuriston ja viihtyvät.

5 Lannoita

Ennen kylvöä tai istutusta arvioidaan lannoitustarve. Kasvit ovat erilaisia. Jotkut tarvitsevat paljon ravinteita, toiset kasvavat vähemmällä. Lannoitepakkausten kyljessä on ohje eri kasviryhmien lannoittamisesta. Noudata ohjetta. Ylenpalttinen lannoittaminen vääristää kasvua aivan kuten ravinteiden puutoskin.

6 Kylvä

Monien kasvien kehitys on niin nopeaa, että ne ehtivät antaa hyvän sadon suoraan kasvimaalle kylvettyinä. Siementen kylväminen aloitetaan yleensä kesäkuun ensimmäisellä viikolla, kun maa on lämmennyt riittävästi. Kylmään maahan kylvettäessä siemenet itävät hitaasti, jolloin myös satoa saadaan myöhemmin.

Kylvä siemenet tasaiseen maahan tehtyyn vakoan. Vaon syvyys riippuu kasvilajista, joten siemenpussista voi lukea kuinka syvälle siemenet kuuluu kylvää. Myös kylvötiheyden voi tarkistaa siemenpussista. Kastele vako ennen kylvöä, jotta siemen lähtee heti itämään ja jää kiinni maahan. Pudota siemen vaon pohjalle ja peitä ohuella maakerroksella. Laita kylvörivien päihin esimerkiksi kepit osoittamaan missä siemenrivit ovat. Levitä harso heti kylvön jälkeen, jos se on tarpeen. Harsoa kannattaa käyttää mm. herneillä, pavuilla ja retiisillä suojaamaan siemeniä linnuilta ja muilta hyönteisiltä.

7 Istuta

Pitemmän kasvuajan tarvitsevat kasvit esikasvatetaan sisällä sadon varmistamiseksi. Voit kasvattaa taimet itse tai ostaa valmiina.

8 Kastele

Viljelmien kastelu on tärkeää etenkin kuivina ja aurinkoisina ajanjaksoina. Kasvit tekevät enemmän kukkia ja mehevämpiä hedelmiä, kun ne saavat riittävästi vettä. Riittävä vedensaanti on aina lajikohtaista. Kun kastelet kasveja, kastele reilusti kerralla ja anna sen jälkeen hieman kuivahtaa. Näin kasvit eivät jää liian märäksi. Märässä maassa juuristo mätänee helposti, koska se ei saa riittävästi happea. Kylvöksiä kastellessasi ole varovainen veden paineen kanssa, jotta vielä itämättömät siemenet eivät huuhtoudu veden mukana.

Lähde: Martat, <http://www.yhteishyva.fi/koti-ja-puutarha/puutarha-ja-kasvit/kasvimaan-perustaminen/0218010-77877>

Ämpäriperunat

Ämpäriperunoiden kasvatusta on helppoa ja vaivatonta pienessäkin tilassa. Istutusastiaksi käy mikä tahansa isompi ruukku tai ämpäri, jonka pohjassa on reikiä.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
			—								
			—								

— Milloin mahdollista? — Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

Toiminnan kesto:

½-1 h

Kustannukset:

€ €€ €€€

Tarvikkeet ja työvälineet:

- Siemenperunoita
- Valoa läpäisemättömiä ämpäreitä/ruukkuja (reikä pohjassa)
- Aluslautasia
- Turvemultaa
- Pieniä kiviä tai soraa salaojitukseen

Työohje:

1. Laita ämpäriin pohjalle soraa. Täytä ämpäri puolilleen multaa.
2. Laita (itäneet) siemenperunat ämpäriin (2kpl/astia).
3. Peitä perunan mukulat mullalla (itäneet mukulat eivät saa saada valoa, joten tässä vaiheessa voi pitää pimeässä), mutta jätä mullan lisäys varaa myöhemmäksi.
4. Kastele ja pidä kylvös tasaisen kosteana koko kasvukauden ajan.
5. Siirrä valoon (ulos/parvekkeelle), kun peruna alkaa kasvattaa vartta. Lisää ämpäriin multaa, sillä uudet mukulat kehittyvät lähelle mullan pintaa ja vihertyvät herkästi saadessaan valoa jos multaa ei lisätä. Huolehdi, ettei peruna joudu alttiiksi yöpakkasille (harso).
6. Peruna kasvaa itseksensä ämpäriin, kunhan muistaa säännöllisen kastelun ja lannoituksen.
7. Perunasta voi odottaa satoa aikaisintaan 10-12 viikkoa istutuksesta.

Ohjaajalle:

- Satoa saa nopeammin, kun käyttää aikaista perunalajiketta (esim. Timo) ja idättää mukulat etukäteen (esim. valoisalla paikalla ikkunalaudalla).

Lähde: <http://www.yhteishyva.fi/koti-ja-puutarha/puutarha-ja-kasvit/perunan-kasvatusta-parvekkeella/0218010-64832>,

